

➤ *Зниження туристичного потоку.* Іноземний туризм практично припинився, а внутрішній обмежений логістичними труднощами, економічною нестабільністю та психологічними бар'єрами. Відповідно, зменшився і попит на нетипове проживання, включно з тематичними готелями.

➤ *Фінансові труднощі.* Підтримка готелів із нестандартною концепцією потребує інвестицій у декор, маркетинг і підтримку атмосфери. У кризових умовах більшість власників змушені зосередитися на базових потребах бізнесу, відсуваючи креативні рішення на другий план.

➤ *Втрата кадрів.* Частина працівників виїхала за кордон або змінила сферу діяльності, що ускладнило збереження кваліфікованого персоналу для обслуговування та розвитку тематичних проектів [3].

Тематичні готелі – це більше, ніж просто місце для ночівлі. Вони пропонують подорож у світ емоцій та вражень, які залишаються в пам'яті назавжди. Саме тому вони стають важливою частиною сучасної туристичної індустрії та відкривають нові горизонти для мандрівників по всьому світу.

Отже, незважаючи на численні виклики, тематичні готелі в умовах війни мають потенціал для трансформації та розвитку. Їхній унікальний формат дозволяє поєднати гостинність із культурною місією, психоемоційною підтримкою та відновленням туристичної галузі на локальному рівні. За умов належної адаптації до реалій і підтримки з боку держави та громад, тематичні готелі можуть стати важливою ланкою у процесі відновлення післявоєнного туризму.

Список використаних джерел:

1. Литовка А., Шикіна О. Класифікація інноваційної діяльності туристичного підприємства // Глобальні та національні проблеми економіки. 2016. № 14. С. 416–420.
2. Смик О.С. Особливості міжнародного туризму в Україні під час війни та тенденції розвитку // Географія та туризм: Матеріали VIII Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди (12 березня 2025 р., м. Харків) / за заг. ред. Лоцмана П. І. Харків: ХНПУ ім.Г.С.Сковороди, 2025. С. 425 – 428.
3. Смик О. Проблеми розвитку туристичного бізнесу України в умовах війни // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні проблеми та перспективи розвитку готельно-ресторанного та туристичного бізнесу в Україні». Харків : ВСП «Харківський торговельно-економічний фаховий коледж ДТЕУ», 2024. С. 82-83.
4. Степанов І. Концептуальні готелі: науково-практичні основи функціонування // Сучасні проблеми сервісу та туризму – 2010. № 5. С. 38–39.
5. Шикіна О.В., Фадєєва Г.І. Теоретичні основи діяльності концептуальних готелів та їх класифікація // Східна Європа: економіка, бізнес та управління. Випуск 6 (11). 2017. С. 212-219.

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ДИТЯЧОЇ ТУРИСТИЧНОЇ АНІМАЦІЇ В УКРАЇНІ

Наталія ФЛІНТА

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
Тернопіль, Україна

Abstract. *The organization of children's leisure in the tourism industry is a key component in ensuring high-quality family vacations, especially in resort areas. Children's animation, as a specific branch of hotel services, contributes not only to increasing tourist satisfaction but also to strengthening the hotel's reputation among family-oriented clientele.*

The growing demand for personalized services and the development of family tourism highlight the importance of creating effective mini-clubs in hotels, implementing tailored animation programs, hiring qualified personnel, and providing appropriate infrastructure.

This article identifies the main directions of children's tourism animation, explores core

approaches to organizing children's animation in resort settings, summarizes current practices, analyzes examples from international experience, and outlines key trends influencing this sector of hotel service.

Key words: *tourist animation, children's animation, family vacation, resort hotels, mini-club.*

Організація дозвілля дітей у туристичному бізнесі є важливим елементом формування якісного сімейного відпочинку, особливо у курортних регіонах. Дитяча анімація, як специфічний напрям готельних послуг, сприяє не лише підвищенню рівня задоволеності туристів, а й зміцненню репутації закладу серед родинної аудиторії. Активний розвиток дитячої анімації зумовив значний науковий інтерес до цієї теми. Різноманітні аспекти туристичної анімації висвітлені у працях українських та зарубіжних дослідників. Разом з тим, питанню організації та дослідження дитячої анімації приділено уваги значно менше. Серед інших, необхідно виділити навчальні посібники О.М. Кравець та С.І. Байлика [2], А.В. Віндюка, А.Г. Захаріної та Є.А. Захаріної [1], у яких розглянуто як основні організаційні аспекти туристичної дитячої анімації, так і методологію проведення анімаційних заходів із дітьми.

Існує кілька напрямів розвитку дитячої туристичної анімації в Україні (Рис.1):

- розвиток дитячих таборів та літніх шкіл. Такі заклади пропонують дітям не тільки різноманітні заняття і розваги, але й пізнавальні екскурсії, які допомагають розширити їхні знання про культуру та історію України, підсилюють патріотичне виховання дітей та молоді, особливо в умовах російсько-української війни;
- організація дитячих розважальних програм у готелях та курортах. Такі програми можуть включати ігри, забави, спортивні заходи, танці та інші розваги, що допомагають дітям активно проводити час і знайомитися з іншими дітьми;
- розвиток тематичних парків та атракціонів. Такі заклади пропонують дітям різноманітні розваги, забави та ігри, які допомагають розвивати фантазію та творчість;
- організація дитячих фестивалів та конкурсів. Такі заходи допомагають дітям проявити свої таланти та здібності, а також познайомитися зі своїми однолітками.

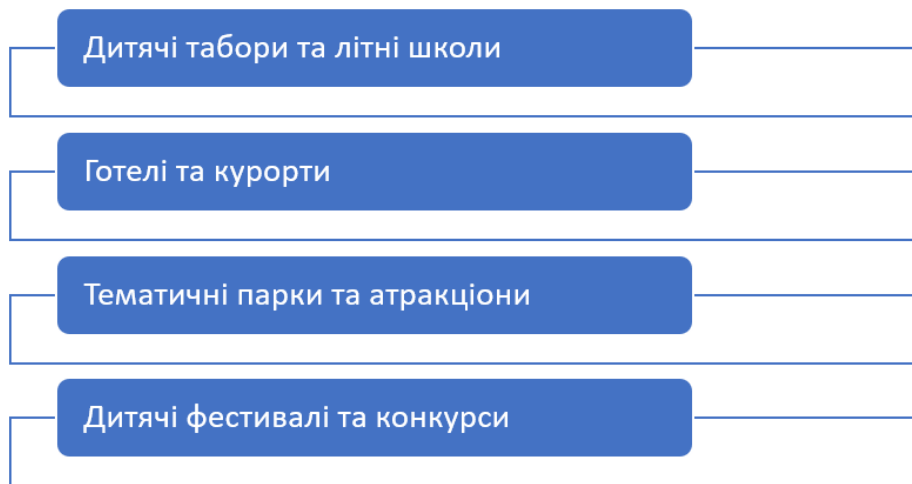

Рис. 1 Напрямки розвитку дитячої туристичної анімації в Україні

Туристична дитяча анімація охоплює організацію активностей для дітей у сфері туризму (готелі, курорти, кемпінги, круїзи, дитячі табори). Це поєднання розваги, пізнання і відпочинку. Можна виділити наступні її складові (Рис.2):

1. Розважальна анімація

Організація веселого дозвілля для дітей під час відпочинку:

- тематичні вечірки (піратська, гавайська, супергеройська);
- ігри на пляжі або біля басейну;
- конкурси, квести, вікторини.

2. Освітньо-пізнавальна анімація

Поєднання відпочинку з навчанням:

- екскурсії з інтерактивними завданнями;
- майстер-класи (малювання, кулінарія, ремесла);
- екологічні стежки, знайомство з природою краю.

3. Спортивна анімація

Активні заходи, які сприяють фізичному розвитку:

- спортивні ігри, турніри, естафети;
- заняття з танців, йоги, плавання;
- тематичні спортивні змагання (олімпіади, козацькі забави).

4. Театрально-творча анімація

Залучення дітей до творчої самореалізації:

- театральні постановки, міні-вистави;
- костюмовані шоу з участю дітей;
- спів, хореографія, рукоділля

5. Культурно-етнічна анімація

Знайомство з місцевою культурою та традиціями:

- національні ігри, танці, пісні;
- фольклорні вечори;
- народні ремесла і кухня.

6. Сімейна анімація

Програми для дітей разом з батьками:

- сімейні квести;
- турніри «діти проти батьків»;
- спільні творчі або спортивні заходи.

7. Анімація за віковими групами

Програми адаптовані до віку дитини:

- міні-клуби (3–6 років) — спокійні ігри, мультфільми;
- максі-клуби (7–12 років) — активності, творчість;
- тінейджер клуби (13–17 років) — вечірки, змагання, квести.

Рис. 2 Складові дитячої туристичної анімації

Найбільш популярною і відповідно розвиненою є дитяча анімація в курортних готелях, де клієнти з дітьми зупиняються на тривалий відпочинок (7-14 днів). Найчастіше це готелі 4-5*, рідше 3*. Зразковими вважаються курорти Єгипту і Туреччини, де анімація давно стала невід'ємною частиною готельного обслуговування. На європейських курортах анімація для дорослих, на відміну від дітей, зустрічається набагато рідше.

Організована дитяча анімація потребує наявності кваліфікованого персоналу, спеціально розроблених програм і відповідної матеріально-технічної бази.

У закладах відпочинку за цей напрям зазвичай відповідає міні-клуб (дитячий клуб) – структурний підрозділ, що опікується оздоровленням та дозвіллям дітей. Наявність такого клубу на території готелю свідчить про системний підхід до організації дитячої анімації. Робота міні-клубу, як правило, ґрунтується на заздалегідь спланованих програмах, які реалізують спеціально підготовлені аніматори. Графік діяльності таких клубів зазвичай охоплює 6–7 днів на тиждень, з робочим часом орієнтовно від 9:00–10:00 до 20:00–22:00.

Дитяча анімація в більшості готелів організована для дітей від 4 до 12 років (у деяких з них 5), що обумовлено фізіологічними, соціальними та психологічними особливостями розвитку дитини. До цього віку програмне забезпечення не надається, але послуги няні надаються за окрему плату. Деякі курортні заклади розробляють спеціальні анімаційні програми для підлітків (13-16 років) [2].

У невеликих готелях з обмеженою кількістю гостей міні-клуби зазвичай обслуговують дітей різного віку без чіткого розподілу аніматорів на окремі вікові групи. Водночас це не означає, що дозвілля не враховує вікові особливості та інтереси дітей – форми активностей все одно адаптуються відповідно до їхніх потреб.

У більших готелях з розвиненою інфраструктурою та великою кількістю дітей практикується чітка структуризація – дітей розподіляють за віковими категоріями, а для кожної з них розробляються окремі програми. Такий підхід вважається більш ефективним, оскільки дозволяє організовувати дозвілля серед однолітків із урахуванням їхніх особливостей розвитку.

Разом з тим, у межах міні-клубів передбачені й спільні заходи, які об'єднують дітей різного віку для групового відпочинку та соціалізації.

Міні-клуби можуть займати різне місце в організаційній структурі готелів: бути частиною анімаційної служби або функціонувати окремо, якщо в закладі такої немає. Така практика поширена не тільки в закордонних, а й в українських готелях.

Особливості функціонування дитячих клубів, організованих туроператорами, можна стисло охарактеризувати наступним чином:

- вони є унікальним елементом та важливою частиною сімейного туристичного продукту, що пропонується туроператором у спеціально обраних готелях;
- діяльність клубів базується на стандартизованих програмах, які адаптуються відповідно до особливостей конкретного готелю;
- туроператор відповідає за підбір, навчання та координацію роботи аніматорів;
- програми враховують мовні потреби дітей, які перебувають на відпочинку;
- міні-клуби зазвичай мають мережеву структуру з єдиною концепцією, фірмовою назвою та логотипом, що підсилює їх маркетингову привабливість.

Така модель є взаємовигідною: задоволені клієнти будуть добре відгукуватися як про готель, так і про туроператора.

На території великих комплексів може працювати одночасно кілька клубів (наприклад, туроператор і готель).

До аніматорів, що працюють у міні-клубах, висуваються високі вимоги, оскільки вони несуть значну відповідальність за безпечне та комфортне дозвілля дітей. Обсяг вимог залежить від внутрішньої політики закладу й може суттєво варіюватися. Багато курортних підприємств практикують сезонний набір персоналу з країн, культурно близьких до основної аудиторії туристів, що робить таку роботу популярною серед української молоді.

У сфері дитячої анімації варто розрізняти кілька ключових категорій працівників: керівники (здійснюють загальне управління); організатори анімаційних послуг (головні аніматори) - координують роботу команди; розробники програм (консультанти-педагоги) - фахівці з методик дозвілля та навчання дітей різного віку; спортивні інструктори (проводять фізкультурно-оздоровчі заходи на професійному рівні); аніматори-виконавці (безпосередньо реалізують програму в роботі з дітьми).

Організоване надання анімаційних послуг передбачає створення спеціальних програм – чітко спланованих заходів для дитячого дозвілля, що включають активності спортивного, розважального, творчого, пізнавального та розвивального спрямування.

У курортних готелях такі програми розробляються як для дітей, так і для дорослих, зазвичай на певний сезон. Зміст заходів циклічно повторюється кожні 7, 10 або 14 днів, що відповідає середній тривалості перебування сімейних туристів у закладі. Якщо передбачене обслуговування дітей різного віку окремо, розробляються дві або три відмінні програми відповідно до вікових груп. Водночас у програмі передбачені й спільні заходи для всіх дітей – наприклад, ігри на свіжому повітрі, тематичні вечірки, квести, перегляд мультфільмів тощо.

Програма складається з двох частин: денної та вечірньої. В таблиці 1. наведено приклади анімаційних заходів різних курортних готелів за кордоном.

Їх поділ є умовним, оскільки один захід може бути спрямований як на фізичну активність, так і на творчий розвиток дитини [4].

Таблиця 1

Приклади анімаційних заходів для дітей

Група заходів	Приклади анімаційних заходів
Спортивно-оздоровчі	ранкова зарядка, гімнастика, йога, аква- та степ-аеробіка, плавання, танці, зумба тощо.
Розважальні	– рухливі ігри (футбол, баскетбол, теніс, стрільба, дартс, мінігольф, ігри у воді); – спортивні турніри, конкурси, змагання, олімпіади; – походи (для підлітків); – настільні ігри; – сюжетно-рольові ігри (тематичні, костюмовані); – розважальні заходи (тематичні квести та вечірки, караоке, мінідискотеки, шоу, святкування днів народження); – перегляд фільмів, мультфільмів тощо
Навчальні (розвиваючі, творчі)	– розвиваючі ігри та заняття (конструювання, ліпка, малювання); – майстер-класи (кулінарні, фото- та кінозйомки, вивчення місцевої мови, садівництва, рукоділля); – аква- і театральний грим, футпрінт тощо

Анімаційна діяльність має обов’язково відповідати віковим особливостям дітей. Крім основної програми, слід заздалегідь підготувати альтернативні варіанти заходів на випадок несприятливих погодних умов чи інших непередбачуваних ситуацій.

Одним із ключових елементів ефективного надання дитячих анімаційних послуг є матеріально-технічне забезпечення. Воно має відповідати змісту анімаційних програм, бути сучасним, привабливим для дітей, але насамперед — безпечним: сертифікованим, без порушень термінів експлуатації, зручним за розмірами, міцним, неслизьким і стабільним.

Під час світової пандемії категорія «безпека» набула нового значення, тому тепер особливий акцент робиться на дотриманні санітарно-гігієнічних норм. Першою в цьому контексті діяла Туреччина, яка запровадила сертифікацію туристичних об’єктів на своїй території за «Безпечним туризмом» [4].

Матеріально-технічна та інфраструктурна підтримка може змінюватися залежно від багатьох завдань і факторів, поставлених перед анімацією. Загалом для його організації необхідна відповідна інфраструктура (обладнані дитячі кімнати, басейни, дитячі та спортивні майданчики, кінотеатри та амфітеатри тощо); спеціальне обладнання для ігор, майстер-класів, навчальних і творчих занять (від декорацій і костюмів до розмальовок фарбами); технічне обладнання для відеопроєкцій, шоу, дискотек тощо [5].

Отже, дитяча анімація відіграє значну роль у системі сучасних готельних послуг, зокрема в курортному сегменті. Її ефективна організація потребує уважного планування, професійного підходу та належного ресурсного забезпечення. Сучасні виклики, особливо в умовах російсько-української війни, вимагають впровадження нових підходів і посиленої уваги до безпеки дитячого дозвілля. Для успішного розвитку дитячої туристичної анімації в Україні важливо регулярно досліджувати ринок, враховувати актуальні тенденції туризму, створювати інноваційні формати розваг і системно підвищувати рівень підготовки фахівців цієї сфери.

Список використаних джерел:

1. Віндюк А. В., Захаріна А. Г., Захаріна Є. А. Організація спортивної анімації : навчальний посібник. Запоріжжя : КПУ, 2014. 176 с.
2. Кравець О. М., Байлик С. І. Організація анімаційних послуг в туризмі : навч. посібник. 2-ге вид., перероб. і доп. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 335 с.
3. МКІП та ДАРТ презентували результати дослідження туристичних настроїв українців. URL: <https://www.tourism.gov.ua> (дата звернення: 28.04.2025).
4. Носа Б. Особливості організації дитячої анімації у готелях курортного типу // Економіка та суспільство. Випуск 29 / 2021. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-29-51>.
5. Туристична діяльність в Україні. Держстат України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення: 28.04.2025).

СПРИЯТЛИВІСТЬ ЛАНДШАФТНИХ КОМПЛЕКСІВ НПП«ПОДІЛЬСЬКІ ТОВТРИ» ДЛЯ ЦІЛЕЙ РЕКРЕАЦІЇ

Петро ЦАРИК, Діана МИХАЙЛОВА

Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка
Тернопіль, Україна

Abstract. *The main approaches to the assessment of landscape recreational resources on biomedical, psychological and aesthetic, technological criteria. Established assessment model landscape complexes NP "Podil's'ki Tovtry" subject to their favorability for recreational purposes on 12 parameters, 7 of which are psychological and aesthetic evaluation territory. Held typology of landscapes on the ease of development for recreational activities.*

Key words: *medical and biological assessment, psychological and aesthetic evaluation, process evaluation, NP "Podil's'ki Tovtry", landscape systems.*

Концептуальні підвалини еволюції сучасної рекреаційної географії спираються на методологічні принципи міжнародної стратегії сталого розвитку, спрямованої на раціональне, невиснажливе та відповідальне використання природних ресурсів. Рекреаційне та заповідне природокористування постають регуляторами сталого природокористування, чий інтенсивний розвиток протягом останніх двох десятиліть спонукає до поглиблення як теоретико-методологічних, так і прикладних рекреалогічних досліджень, у яких важливу роль відіграє оцінка та аналіз рекреаційного потенціалу місцевості.

Аналіз існуючих способів оцінки рекреаційного потенціалу території засвідчив можливість застосування багатогранних підходів (бальних, вартісних, рекреалогічних, медико-фізіологічних, технологічних та інших). Різноманітні аспекти оцінювання рекреаційного потенціалу розглянуті в дослідженнях О.В. Мухіної, М.С. Мироненка,